

The Bodwad Sarvjanik Co Op Education Society Ltd Bodwad

Arts Commerce and Science College Bodwad

Question Bank

Class – SYBA

SEM – 4

Sub – Marathi (S – 2)

Paper Name – सहित्याविचार (भारतीय आणि. पाश्चात्य)

---

1. समाज व्यवहाराचा महत्त्वाचा घटक म्हणजे

A बोलणे

B ऐकणे

C भाषा

D यापैकी नाही

2..... मानवी संदेशवहनाचे प्रभावी व्यवस्था आहे.

A भाषा

B शब्द

C वाक्य

D यापैकी नाही

2.भाषा ही.... बनलेली आहे.

A वाक्यांची

B शब्दांची

C ध्वनि संकेतांची

D वरील सर्व

3..... मुळे संवाद साधता येतो.

A भाषा

B संकल्पना

C प्रतिमा

D प्रतीक

4. भाषेची कार्ये

A ज्ञानसाधनेतील सातत्य टिकविणे.

B समाजाची सर्वांगीण प्रगती साधणे.

C अनुभूतीचा आविष्कार घडविणे

D वरील सर्व

5. साहित्याची भाषा म्हणजे

A कार्यालयीन भाषा

B शास्त्रीय भाषा

C ललित साहित्याची भाषा

D ग्रंथाची भाषा

6.... सदैव कार्यरत असते.

A भाषा

B वाक्य

C शब्द

D वरीलपैकी नाही.

7....हे निवेदनाचे माध्यम आहे.

A शब्द

B वांगमय

C अनुभव

D भाषा

8. लेखकाने घेतलेला अनुभव व्यक्त करण्यासाठी ....आवश्यकता असते.

A भाषेची

B अनुभवाची

C वाक्यांचे

D शब्दांची

9. भाषेसाठी आवश्यकता असते.

A अलंकारांची

B वृत्तांची

C शब्दांची

D यांपैकी नाही

10. भाषेच्या अंगी...असते.

A निर्माण क्षमता

B संकुचित वृत्ती

C गहनता

D यांपैकी नाही

11. प्रमुख शब्दशक्तीचे प्रकार

A अभिधा

B लक्षणा

C व्यंजना

D वरील सर्व

12. शब्दाचा प्रचलित अर्थ या शक्तीमुळे जाणता येतो.

A अभिधा

B लक्षणा

C व्यंजना

D यापैकी नाही

13. शब्दांचे तीन अर्थ

A वाच्यार्थ

B लक्षार्थ

C व्यंग्यार्थ

D यापैकी सर्व

14. अभिधा शब्द शक्तीत ...महत्वाचा असतो.

A वाच्यार्थ

B लक्षार्थ

C व्यंग्यार्थ

D सुचीतार्थ

15. लक्षणा शब्दशक्तीत.....महत्वाचा असतो.

A वाच्यार्थ

B लक्षार्थ

C व्यंग्यार्थ

D सुचीतार्थ

16. व्यंजना शक्ती..... महत्वाचा असतो.

A वाच्यार्थ

B लक्षार्थ

C व्यंग्यार्थ

D सुचीतार्थ

17. लक्षणा शक्ती चे प्रकार

A . गौणी लक्षण

B शुध्द लक्षणा

C वरील दोन्ही

18. शुद्धा लक्षणे चे प्रकार

A लक्षण लक्षणा

B उपादान लक्षणा

C वरील दोन्ही

19. 'साहित्य दर्पण' या ग्रंथाचे लेखक

A विश्वनाथ

B दण्डी

C भामह

D जगन्नाथ

20. सूचक अर्थ सांगणारी शक्ती

A अभिधा

B लक्षणा

C व्यंजना

D यापैकी नाही

21. व्यंजना शक्ती चे प्रकार

A शाब्दि व्यंजना

B आर्थी व्यंजना

C वरील दोन्ही

22. शाब्दि व्यंजने चे प्रकार

A अभिधा मूल व्यंजना

B लक्षणा मूल व्यंजना

C वरील दोन्ही

23. गौणी लक्षणे चे प्रकार

A सारोपा गौणी लक्षणा

B साध्यवसाना गौणी लक्षणा

C वरील दोन्ही

24. शुद्ध लक्षणे चे प्रकार

A लक्षण लक्षणा

B उपादान लक्षणा

C वरील दोन्ही

25. साहित्य शास्त्राच्या ग्रंथांना म्हणत.

A अलंकार ग्रंथ

B उपमा ग्रंथ

C रस ग्रंथ

D अतिशयोक्ती ग्रंथ

26. भाषेला भूषित करणारा

A भाषा

B वाक्य

C अलंकार

D यापैकी नाही

27. 'सौंदर्य अलंकारः' असे कोणी म्हटले.

A वामन

B भामह

C दण्डी

D जगन्नाथ

28. अतिशयोक्ती सर्व अलंकारात श्रेष्ठ आहे असे म्हटले.

A दण्डी

B भामह

C वामन

D यापैकी नाही

29. संस्कृत अलंकारिकांनी अलंकाराचा निकष मानला.

A वैचित्र्य

B चमत्कृती

C वक्रोक्ती

D रस

30. भरत मुनीचा ग्रंथ-

A नाट्यशास्त्र

B काव्य-शास्त्र

C वक्रोक्ती शास्त्र

D यापैकी नाही

31. 'काव्यादर्श' ग्रंथाचे लेखक

A वामन

B भामह

C भट्टनायक

D दण्डी

32. कवेः अभिप्राय विशेशो लक्षणम असे म्हटले ..

A जगन्नाथ

B अभिनव गुप्त

C दण्डी

D वामन

33. भारतीय साहित्यशास्त्र कार

A वामन

B दण्डी

C अभिनव गुप्त

D वरील सर्व

34. अलंकारांची जननी म्हणजे

A उपमा

B अलंकार

C वृत्त

D यापैकी नाही

35. अभिधान प्रकार विशेशो व्याख्या कोणाची

A रुद्रट

B भामह

C दण्डी

D जगन्नाथ

36. 'विभावानुभाव व्याभिचारी संयुगात् रसनिष्पत्तीः' व्याख्या कोणाची?

A भरत मुनी

B वामन

C दण्डी

D भामह

37. रस निष्पत्ती चे घटक

A स्थायी भाव

B विभाव

C अनुभाव

D यापैकी सर्व

38. विविध व्यभिचारी भाव

A हर्ष

B स्मृती

C स्वप्न

D वरील सर्व

39. विविधा स्थायीभाव

A रती

B क्रोध

C भय

D वरील सर्व

40. भरताने स्थायीभाव मानले.

A चार

B पाच

C सहा

D आठ

41. विविध संचारी भाव

A श्रम

B गर्व

C निद्रा

D वरील सर्व

42. व्याभिचारी भावांची संख्या

A 33

B 42

C 23

D 29

43. साहित्य शास्त्रातील अष्टरस

A शृंगार रस

B हास्य रस

C करुण रस

D वरील सर्व

44. साहित्य शास्त्रातील अष्टरस

A रौद्र रस

B वीर रस

C भयानक रस

D वरील सर्व

45. साहित्य शास्त्रातील अष्टरस

A बीभत्स रस

B अदभुत रस

C शांत रस

D वरील सर्व

46. साहित्य शास्त्रातील रस

A वात्सल्य रस

B भक्ति रस

C वरील दोन्ही

48 साहित्यशास्त्रात उत्पत्ती वाद कोणी मांडला

A भट्ट लोल्लट

B जगन्नाथ

C वामन

D भामाह

49. अनुमिती वादाचा जनक

A श्रीशंकुक

B जगन्नाथ

C वामन

D भामाह

50. साहित्यशास्त्रात भोगवाद कोणी मांडला

A भट्ट नायक

B जगन्नाथ

C वामन

D भामाह

51. अभिव्यक्ति वाद कोणी मांडला

A अभिनव गुप्त

B जगन्नाथ

C वामन

D भामाह

52. नाट्य शास्त्र ग्रंथाचे लेखक

A भरतमुनी

B जगन्नाथ

C वामन

D भामाह

53. उद्भटने किती रस मानले

A आठ

B नऊ

C सात

D दहा

54. रुद्रटाने 'प्रेयान' हा रस मानला

A आठ

B नऊ

C सात

D दहा

55. साहित्यातील सौंदर्याचा अभिरुची पूर्वक व डोळसपणे प्रत्येक घेणे म्हणजे..होय.

A आस्वाद

B आनंद

C वाचन

D यापैकी नाही

56. कलाकृतीचा आस्वाद म्हणजे

A पुनरप्रत्यय

B आनंद

C वाचन

D यापैकी नाही

57. कलाकृतीचा आस्वाद घेणे म्हणजे

A रस ग्रहण करणे

B मूल्यमापन करणे

C सौंदर्य दखल घेणे

D वरील सर्व

58. कलाकृती आणि वाचक यांच्यातील प्रत्यक्ष संवाद म्हणजे

A आस्वाद

B वाचन

C मन न

D चिंतन

59. आस्वाद प्रक्रिया म्हणजे

A हृदय संवाद

B संभाषण

C भाषण

D यापैकी नाही

60. साहित्यातून मिळणाऱ्या आनंदाला म्हणतात

A विशेष आनंद

B काव्यानंद

C आनंद

D यापैकी नाही

61. 'रसग्रहण कला व स्वरूप' हा ग्रंथ कोणी लिहिला?

A गो म कुलकर्णी

B गंगाधर गाडगीळ

C आनंद यादव

D भालचंद्र नेमाडे

62. साहित्यात समाजाची अभिरुची उमटते तेव्हा ती.... अभिरुची असते.

A वैयक्तिक

B सामाजिक

C आंतर

D यापैकी नाही

63. समाजातला वाचक वर्ग म्हणजेच

A सामान्य वाचक

B जागरूक वाचक

C कुशाय वाचक

D यापैकी नाही

64. अभिरुची चे प्रकार

A सामूहिक अभिरुची

B वैयक्तिक अभिरुची

C वरील दोन्ही

65. 'सविकल्प समाधी,' ची संकल्पना कोणी मांडली

A न चि केळकर

B गंगाधर गाडगीळ

C आनंद यादव

D रा श्री जोग

66. विशेष प्रकारची आवड म्हणजे

A मनोरंजन

B अभिरुची

C आसक्ती

D आवड

67. 'अभिरुची म्हणजे विचारपूर्वक अनुकूल सहज संवादी प्रतिक्रिया होय' असे कोणी म्हटले.

A न चि केळकर

B गंगाधर गाडगीळ

C आनंद यादव

D रा श्री जोग

68. 'अभिरुची म्हणजे रसिक मनाची विशिष्ट ठेवण किंवा ' असे कोणी म्हटले?

A न चि केळकर

B गंगाधर गाडगीळ

C आनंद यादव

D श्री के क्षीरसागर

69. 'अभिरुची म्हणजे आवड नसून चांगल्या साहित्यकृतीच्या अभ्यासातून प्रयत्नपूर्वक निर्माण झालेली रसिकता होय' असे कोणी म्हटले.?

A एडवर्ड वर्क

B गंगाधर गाडगीळ

C आनंद यादव

D श्री के क्षीरसागर

70. 'एखाद्या वस्तू विषयीच्या आस्वादाची संबंधित असलेली रसिक वृत्ती म्हणजे अभिरुची होय' असे कोणी म्हटले?

A एडवर्ड वर्क

B गंगाधर गाडगीळ

C आनंद यादव

D ब लू सोनार

71. रसिकांचे मन सुसंस्कारित करण्याचे कार्य करते.

A साहित्याची अभिरुची

B वांगमयीन अभिरुची

C वरील दोन्ही

72. मानवाच्या सभोवतीच्या परिस्थितीला म्हणतात.

A पर्यावरण

B वातावरण

C तापमान

D यापैकी नाही

73. अभिरुची चे प्रकार

A कलात्मक अभिरुची

B विदग्ध अभिरुची

C साहित्यिक अभिरुची

D वरील सर्व

74. विशेष ज्ञानाची आवश्यकता असते.

A कलात्मक अभिरुची

B विदग्ध अभिरुची

C साहित्यिक अभिरु

D यापैकी नाही

75. यात प्रामुख्याने वाचक हा महत्वाचा घटक असतो.

A कलात्मक अभिरुची

B विदग्ध अभिरुची

C साहित्यिक अभिरु

D यापैकी नाही

76....हा वाचक अधिक प्रगल्भ आणि रसिक असल्यामुळे तो साहित्यकृतीचे मूल्यमापन करून नवीन मूल्यांचा शोध घेतो.

Aकलात्मक अभिरुची

B विदग्ध अभिरूची

C साहित्यिक अभिरूची

D यापैकी नाही

77.... चे अभिजात अभिरूची शी नाते जोडता येते.

Aकलात्मक अभिरूची

B विदग्ध अभिरूची

C साहित्यिक अभिरूची

D यापैकी नाही

78. साहित्य ही एक आहे.

A कला

B समाज

C वाचन

D चिंतन

79. साहित्याचे माध्यम

A वाक्य

B शब्द

C ध्वनी

D यापैकी नाही

80.ही सर्जनशील निर्माण क्षम अशी वस्तू आहे.

A कविता

B कथा

C नाटक

D साहित्य

81. मानवाला.....घडवीत असते.

A सांस्कृतिक वातावरण

B आवड

C अभिरूची

D यापैकी नाही

82. अभिरूची नियंत्रित करणारे घटक

A सांस्कृतिक वातावरण

B आर्थिक वातावरण

C वांग्मयीन वातावरण

D वरील सर्व

83. वाचकाच्या वाचनात येणाऱ्या साहित्याचा परिणाम म्हणजे=

A सांस्कृतिक वातावरण

B आर्थिक वातावरण

C वांग्मयीन वातावरण

D यापैकी नाही

84. कवी म्हणजे द्रष्टा असलेला प्रतिभावंत हा विचार ने मांडला.

A होमर

B प्लेटो

C एडिसन

D यापैकी नाही

85. कॅथरसिस सिद्धांत कोणी मांडला?

A प्लेटो

B होमर

C अॅरिस्टॉटल

D एडिसन

86. अॅरिस्टॉटलच्या कॅथरसिस सिद्धांताला...म्हणतात.

A विरेचन

B साहित्य आनंद

C काव्य-शास्त्र

D यापैकी नाही

87. 'भावविरेचना' चा सिद्धांत कोणी मांडला?

A प्लेटो

B होमकर

C अरिस्टॉटल

D एडिसन

88. 'प्रेरणा संतुलनाचा' सिद्धांत कोणी मांडला?

A प्लेटो

B होमकर

C आय ए रिचर्ड्स

D एडिसन

89. जगात जे भव्य उदात्त थोर व दिव्य असते त्यामुळे माणसाला महत्त्व व श्रेष्ठत्व लाभते.

असे कोणी म्हटले.

A प्लेटो

B होमकर

C अरिस्टॉटल

D एडिसन

90. कवी आपल्या अनुभवाच्या मानसिक संतुलनाचा वाचकांपर्यंत संपर्क स्थापन करतो.

असे कोणत्या सिद्धांतात आहे.

A कॅथरसिस सिद्धांत

B भव्योदत्तता सिद्धांत

C विरेचन सिद्धांत

D प्रेरणा संतुलनाचा सिद्धांत

91. साहित्य दर्पण हा ग्रंथ कोणाचा?

A विश्वनाथ

B जगन्नाथ

C मम्मट

D कुंतक

92. साहित्यशास्त्रात 'वक्रोक्ति विचार' कोणी मांडला?

A विश्वनाथ

B जगन्नाथ

C मम्मट

D कुंतक

93. 'ध्वन्यालोक' हा ग्रंथ कोणाचा?

A आनंदवर्धन

B जगन्नाथ

C मम्मट

D कुंतक

94. क्षेमेंद्र ने खालील ग्रंथ लिहिला.

A काव्यप्रकाश

B औचित्य विचार चर्चा

C वक्रोक्ती जीवित

D काव्य-शास्त्र

95. 'रस गंगाधर' ग्रंथाचे लेखक =

A जगन्नाथ पंडित

B जगन्नाथ

C मम्मट

D कुंतक

96. विश्वनाथाने लिहिलेला ग्रंथ

A वक्रोक्ती विचार

B साहित्य दर्पण

C ध्वन्यालोक

D यापैकी नाही

97. 'नाट्यशास्त्र' या ग्रंथाचे लेखक-

A भरतमुनी

B जगन्नाथ

C मम्मट

D कुंतक

98. खालीलपैकी वामनाचा ग्रंथ कोणता?

A काव्यालंकार सूत्र

B काव्यप्रकाश

C भक्ती रसायन.

D यापैकी नाही

99. 'काव्य मीमांसा,' या ग्रंथाचे लेखक =

A राजशेखर

B जगन्नाथ

C मम्मट

D कुंतक

100. 'रस विमर्श' या ग्रंथाचे लेखक =

A रा श्री जोग

B के ना वाटवे

C गंगाधर गाडगीळ

D यापैकी नाही

